

kindness/darkness

Hanna Trygg
Kandidatarbete 2017

Konstnärligt kandidatprogram smyckekonst
Högskolan för Design och Konsthantverk
Göteborgs Universitet

Handledare: Karl Hallberg

Innehållsförteckning

Tack till	4
Inledning	5
Bakgrund	6
Syfte	8
Genomförande	9
Början	9
Kris	11
Minnen	14
Hemlängtan och dansmusik	16
Den heliga graalen av svart siden	17
Resultat och reflektion	19
Sammanfatning	24
Källförteckning	25

Tack till

Handledare Karl Hallberg

Programmasvarig Klara Brynge

Professor Karin Johansson

Rapportgruppen, Liza, Emelie och Therese

Linus Trygg, för broderligt stöd och bilder

Inledning

Det varma mörkret som kommer med skymningen en augustikväll.

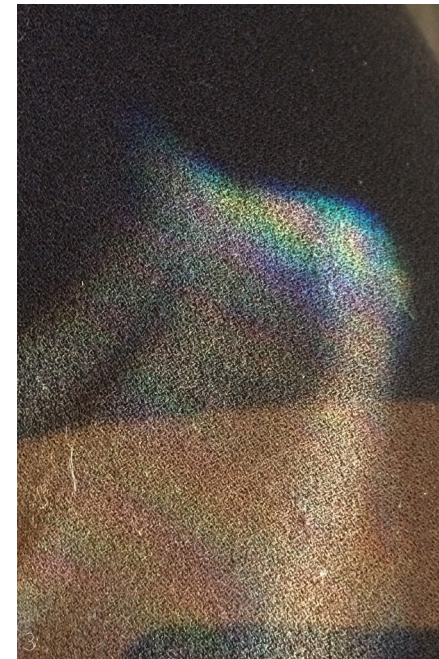
Det stilla mörkret en stjärnklar natt utanför mina föräldrars hus när det är så mörkt att jag kan se hela vintergatan om jag står på den delen av vägen där det inte finns någon gatlykta.

Mörkret som omsluter mig när jag släcker lampan för natten.

Det tjocka varma mörkret som möter en när man går ut från skolan och hela världen är mörk och glittrande klockan fyra en eftermiddag i december.

Den tjocka, tryckande värmen av mörkrer och blinkande ljus på ett dansgolv.

Precis som att sidenet är så mjukt att det knappt känns mot huden är mörkret så mjukt, så mjukt. Skymningen är så mjuk att den inte märks förens mörkret redan är här.

Bakgrund

Mitt arbete handlar om mörker. Det är ett utforskande där jag genom att arbeta med siden försöker gestalta ett mörker. Mitt tidigare arbete har ofta varit ljust och jag ville i mitt examensarbete starta något nytt. Då valde jag mörker. Kanske valde jag det som en spegling mot det ljusa som jag jobbat med tidigare. Textilen har lockat mig under hela min tid på HDK, jag har dragits till den igen och igen. Jag visste tidigt att jag ville bygga mitt examensarbete på den fascinationen och arbetsglädje jag känner för textil i möte med kropp. Jag vill undersöka varför jag känner den här dragningen och se om det är någon historia om mig själv som jag försöker arbeta mig igenom.

Sidenet har både en stark taktilitet och ett starkt visuellt uttryck, det är ett sådant material som vi nästan kan känna genom att bara titta på det. Som nästan alltid för någon som arbetar med smyckekonst är kroppen närvarande, det är i relation till den som mitt arbete får sitt sammanhang. Det textila materialet har en stark koppling till kropp, det är det material vi omsluter vår kropp i nästan hela vår vakna och vår sovande tid. Huden är kanske framför allt sammanhanget, eller platsen för projektet. Hudens sätt att möta tyget, upplevelsen av det mötet är centralt för mig i arbetet.

"Textil är ständigt närvarande i våra liv, som en del av nästan all mänsklig aktivitet, även närvarande som avsaknad. Våra många timmar med textilen gör att vi talar avancerade textila språk och även en bild av textil triggas en mängd olika lager av kunskap, kategorier och taktill förståelse. Minnet ligger kvar i kläderna på vinden."

- Bella Rune, Tala Textilska

Från Liza Johansson i textil får jag texten Tala Textilska¹ av Bella Rune. Hon berättar att den har varit viktig för henne under examensarbetet och jag förstår varför. Den talar om textil med en romantik och sentimentalitet som slår an i mig. Den blir viktig för mig också. Som konsthantverkare och särskilt som jag jobbar mot kropp är material otroligt viktigt. Jag älskar textil, jag har gjort det så länge jag kan minnas. Våra sinnens förmåga att interagera med textil fascinerar mig och ju mer jag tänker på textil desto mer tänker jag på kropp. En personlig koppling är den textila tradition jag har i min familj. På båda mina föräldrars sidor finns en stark textil tradition och många släktingar har arbetat med textilen som yrke. Min mormor jobbade som sömmerska och drev en kombinerad brud-, bal- och sybehörsbutik med en uppsjö av tyger. Som barn spenderade jag mycket tid i den miljön, omgiven av olika sidentyger och balklänningar. Jag älskade att vara där och känna på alla klänningar och tyger.

Innan jul i kursen mötesplats så börjar jag smått närma mig mörkret. Det är då jag tar beslutet att arbeta med just det mörka. Jag hade då en vag bild av vad det var för mörker jag ville jobba med. Det blev mörkt midnattsblått, svart och med lila accenter. Mest siden men också med svart skinn. Jag formulerar att mörkret inte är farligt. Det är snällt, snällt och mjukt.

Syfte

Mitt projekt handlar om mörker. Mitt mörker är inte farligt eller obehagligt, men det är mystiskt, suggestivt, svalt, omslutande, vänligt och kanske på sin höjd melankoliskt. Jag vill genom min process hitta ett tillvägagångssätt att gestalta detta mörker.

Genomförande/Process

BÖRJAN

Jag har startat med att bara göra. Jag komponerade och utgick mycket från bekanta former från tidigare projekt. Egentligen var det helt enkelt en fortsättning på arbetet från mötesplats. Det blev små ihopkomponerade skisser och halssmycken. Halsen är en plats jag ofta återkommer till. Jag tycker om den eftersom den är så känslig. Vi låter inte vem som helst eller vad som helst röra oss där.

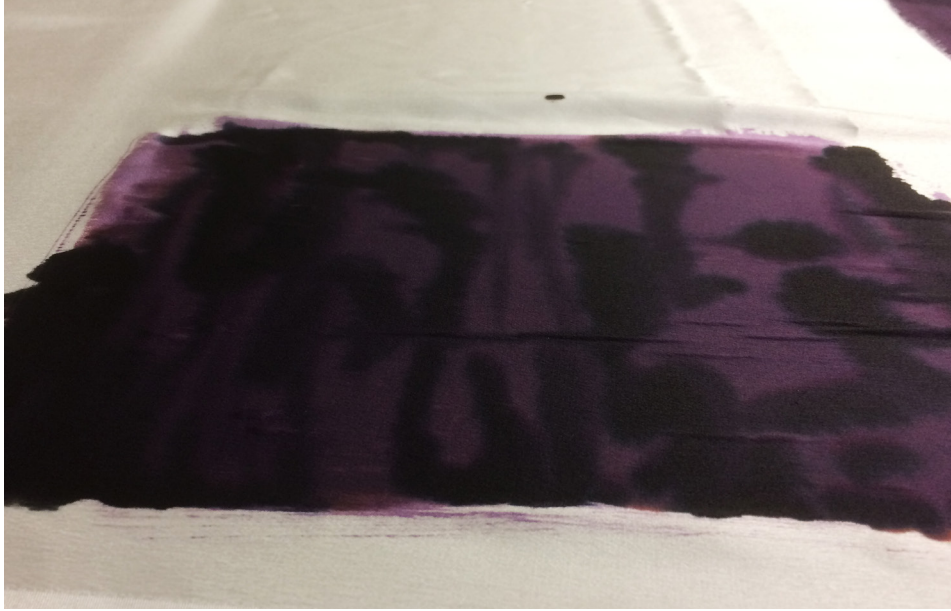
Jag jobbade vidare med samma bekanta material och form och färg. Grunden i mitt formspråk är enkelt och geometriskt. Jag utgår från rektanglar, det gör jag ofta, Deras fasta och hårda form får en mjukhet och ett liv i textilen. Tyg faller som det själv vill och fasta former blir fria. Snart började jag utforma mer omslutande former, former som går in i varandra omsluter varandra. De är mer mystiska och oklara, Vad är det? Vart på kroppen ska den sitta? Ska den ens vara på kroppen? Det blev som en koppling till mitt mörkers omslutande egenskaper och dess mystik.

Materialet hjälper mig verkligen. Sidenets egenskaper, det mjuka, lätta, varma, svala, lena, ömma sidentyget som vilar mot huden lätt som vatten. Det är viktigt för mig att hitta rätt känsla i materialet mot huden likaväl som att hitta ett visuellt uttryck som talar om mitt tema.

Jag syr bara för hand. Det tar lång tid, jag får stela händer och en böjd nacke. Det känns meningsfullt. Även om det känns jobbigt en del gånger att ha suttit och stygn efter stygn lagt ner energi i något som inte blir bra så känns det viktigt att just det slitet och energin finns i de objekt som faktiskt blir bra. Jag tänker att jag genom mitt arbete laddar objekten. Jag får för mig att om jag sitter där och känner och tänker på detta mörker jag försöker formulera samtidigt som jag syr mina sömmar så kommer det märkas.

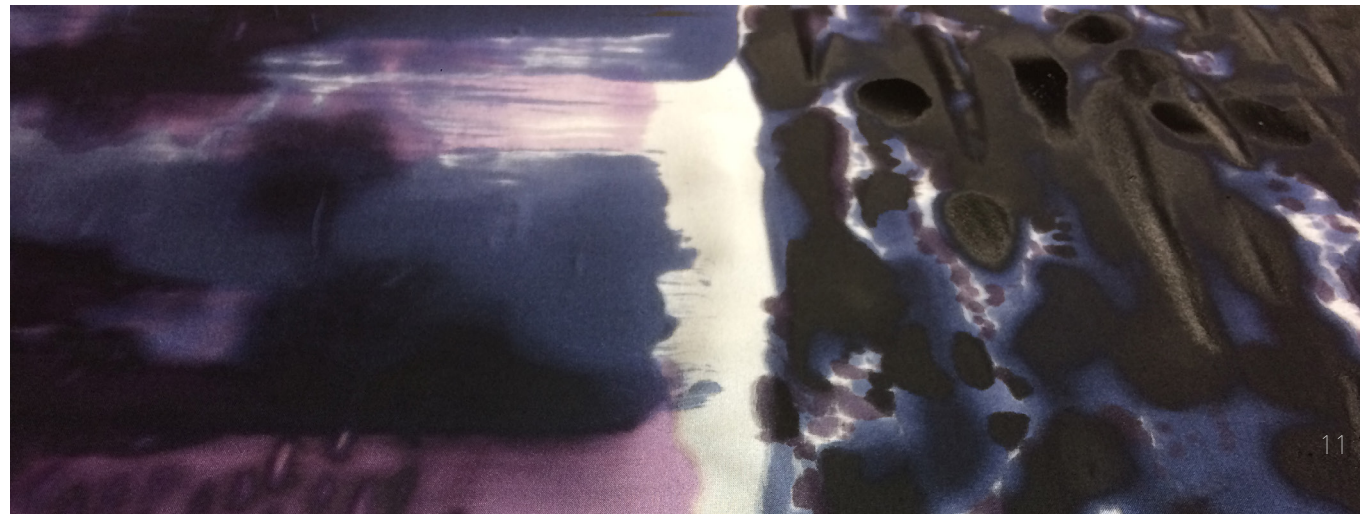
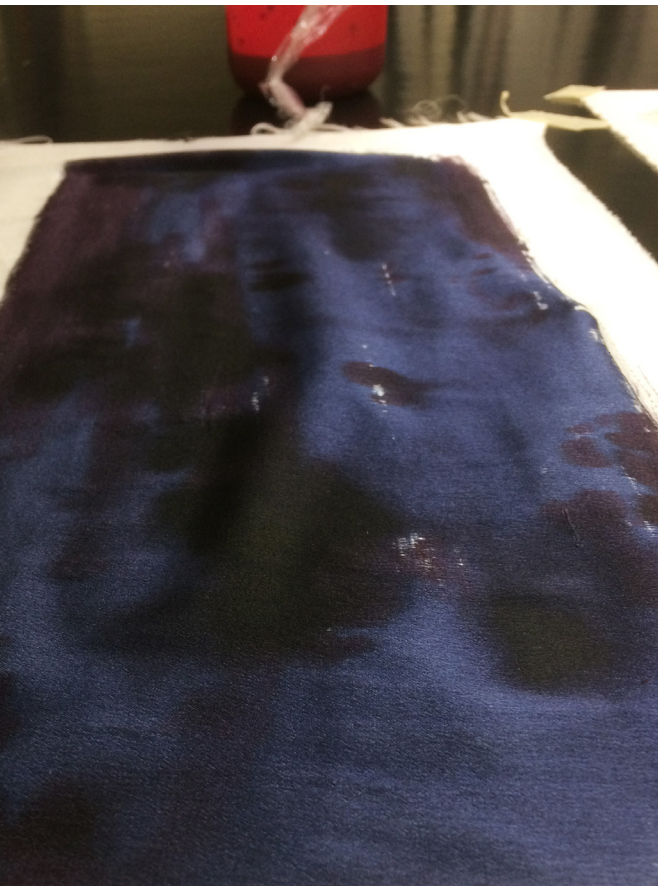

KRIS

Kriser och svackor var något jag väntat mig, men att de skulle vara så långa var jag inte förberedd på. I min anteckningsbok skriver jag i två veckor att det inte känns bra, varför gör jag ens det här? Eller lämnar sidorna tomma. Jag vet vad jag behöver, jag behöver en nystart, jag behöver nytt material och jag vet till och med hur jag ska göra det. Jag behöver skapa mitt eget material, färga mitt eget tyg. Jag bara vill inte. Motivationen saknas och jag sitter kvar en vecka till med dåligt humör och samma gamla tyger och former.

Jag spenderar en vecka i tryckverkstaden, färgar, målar, umgås med mitt mörker. När jag får skapa mitt eget mörker så blir det varmt, mycket lila och varma blåa toner. Jag blandar inte ens någon svart färg. När jag målar försöker jag att inte tänka så mycket. Jag försöker gå på instinkt och lita på att det kommer bli bra. Det är roligt och under den här veckan kommer lusten till arbetet tillbaka.

Jag använder en reaktiv färg att måla mitt siden med. Jag väger pigment på tiondels gram och blandar mina färger. Några i lite tjockare konsistens och några i lite tunnare. Det är skönt att vara på en ny plats. Ett rum där jag kan breda ut mig och ta mycket plats. När jag målar på tygen så försöker jag att inte göra mönster. Men det blir mönster ändå. Det är lätt att bli uppslukad av det, för det är roligt och härligt.

MINNEN

Dagboksanteckning, tisdag 7 mars:

Mina tankar om kontraster har bytts ut mot skiftningar. Efter två veckor som känts riktigt dåliga har det vänt. Tryckverkstaden tar hand om mig. Där finns mina möjligheter och lösningar. Att faktiskt göra färgen och måla den på tyget känns betydelsefullt. Det går åt rätt håll nu. Nu skapar jag mitt eget mörker.

Jag älskar mina tyger, så jag klipper isär dem på en gång. Jag börjar arbeta med dem, kombinerar dem med de svarta tyger jag har. Nu är dom i lagom stora bitar att jag kan närma mig dem. Titta på dem, lyssna. Vad vill du bli? Vad vill du säga? Är du en skymning eller en midnatt?

Jag minns när jag som barn satt i mina farföräldrars hall. Där fanns en byrå och den nedersta lådan var full med schalar, jag vet inte om de var i siden eller inte, kanske var några det, kanske var några i polyester. De var farmors och hon använde dom aldrig. Men jag älskade dom. Det var som en skattkista. Jag tog upp schal efter schal, kände på dem, provade dem och vek omsorgsfullt ihop dom igen.

Mitt arbete handlar om minnen. Det bara är så. Det är något jag inser under arbetets gång. Det har blivit tydligare vad jag vill formulera, vad det är jag försöker berätta. Jag försöker fånga känslor från minnen. Många av de här mörka men mjuka minnena kommer hemifrån, när jag tänker på det kanske det är så enkelt att jag har hemlängtan.

Nu när jag jag börjar skapa objekt och smycken som jag vill ska bli klara så börjar jag tänka mer på minnen. Jag vill i varje objekt fånga ett minne. En känsla. Jag och min handledare Karl pratar om namn. Hur det kan hjälpa att ge ett objekt ett namn, för att bättre kunna formulera vad det är jag vill säga. Det tar lång tid innan jag sätter namn på något objekt men det jag namnger först är projektet, kindness/darkness. Och det hjälper mig. Nu när jag vet vad projektet heter får jag bättre riktning.

Bilder: 1. E45 mot mora. 2. Ekonomikumparken, Uppsala. 3. Hemus skidstadion, Mora.
Foto samtliga bilder: Linus Trygg

HEMLÄNGTAN OCH DANSMUSIK

Under arbetets gång så lyssnar jag på samma album om och om igen. Samma låtar som går in i varandra i en ändlös loop. *In colour* av Jamie xx. Det är dansmusik, skapad i och för mörka rum. Jag tycker att det finns en koppling mellan det jag gör och musiken jag lyssnar på. Det finns en lugn och ett djup samtidigt som det finns värme och trygghet. Jag läser en intervju med Jamie "xx" Smith² och hittar en oväntad gemensam känsla. Hemlängtan.

"A lot of the spoken word samples on the album came from watching very British things while I was away on tour because I missed home. I felt like I was missing out, like London was disappearing while I was away."

- Jamie Smith

Jag känner igen mig i det där. Jag saknar också mitt hem. Jag saknar Dalarna och det mörker som finns där. Jag saknar tystheten och stjärnhimlen och knastret under skorna från snön när det är tjugo minusgrader och solen bara är framme mellan nio och tre. Jag saknar att åka skidor i en mörk skog längs upplysta elljusspår. Inget av det finns här i Göteborg. Kanske är detta mitt sätt att jobba med min saknad. Och känna mig närmre mitt hem.

DEN HELIGA GRAALEN AV SVART SIDEN

Jag får problem med mina färgade tyger efter att ha jobbat med dem ett tag. De har ett mörker absolut men de saknar en svärta och ett djup som jag vill ska finnas där. Jag hittar något i en kombination av två transparenta färgade tyger tillsammans på en botten av svart. Där finns det. Det översta lagret är enfärgat mörkt vinfärgat lila. Och där under kan jag skymta de mjuka skiftningarna av mörker som jag letat efter. Kombinationen är så rätt att jag inte vågar göra något av den. Den får hänga vid min arbetsplats som en måttstock för alla kombinationer som kommer efter.

Jag behöver mera svart tyg så jag går till tygaffären. Jag märker att de som jobbar där tycker jag är märklig. Går runt länge bland sidentygerna och målinriktat känner och tittar på allt. Köper en halvmeter eller två av något exklusivt sidentyg. Men det kan de gott tycka, för där finns det. Mitt perfekta tyg. Det är svart och lent och svalt, men ändå mjukt och perfekt transparent. Det lägger sig som en mjuk slöja, en skugga över allt jag placerar det över. Jag omsluter mina tyger i det och där har jag hittat rätt. Där i mötet mellan de varma lila tonerna och det svala svarta transparenta finns mitt mörker. Där är jag hemma.

Resultat och reflektion

Mitt arbete blev inte som jag trodde, och mitt resultat är kopplat till kropp men kanske i mindre utsträckning än jag väntat mig. De flesta objekten har en stark koppling till handen men är mindre kopplade till den stora kroppen. Det som blev viktigast för mig i projektet var att gestalta mörkret, det var det som projektet kom att handla mest om.

Jag kan se kopplingar i mitt examensarbete till Hilda Hellströms *healed fractures*³ och *iceberg diptyque*⁴. Hon jobbar i ett helt andra material och en helt annan skala men jag känner igen mig i uttrycket. Det är hårdare och råare än mitt eget men det finns ett möte av ljus och mörker jag känner igen mig i. Särskilt *iceberg diptyque* omslutande uttryck och dramatiska stillhet.

Mitt material har uteslutande varit textil. Det går att ställa frågan om jag är en smyckekonstnär eller om jag långsamt rör mig mot textilkonsten. Jag kanske rör mig i något av ett gränsland, och det tycker jag om. Smycke, liksom textil är starkt kopplat till kropp. Trots att mitt arbete kom att handla mindre om kropp än jag väntat mig så är kroppen ändå centralt i mitt konstnärliga arbete, och för mig är även det visuella kroppsligt.

Sammanfattning

Under arbetets gång har sökt ett sätt att gestalta mitt mörker. Det tycker jag att jag har lyckats med. Självklart så finns det som i de flesta projekt trådar att jobba vidare med. Kanske framför allt så vill jag utforska en större skala.

Genom processen så hittade jag en historia om mig själv och mitt mörker, jag förstod att det handlar om hemlängtan och om en känsla av sammanhang. Mitt arbete blev som ett sätt att bearbeta en hemlängtan, en saknad av ett landskap och ett mörker som funnits med mig genom livet.

Mitt arbete har handlat om mörker. Men också om ljus, för utan ljus kan vi inte se mörkets skiftningar och nyanser.

Källförteckning

1. [http://marabouparken.se/wp-content/uploads/2016/12/Textila- Undertexter_Maraboparken-2016.pdf](http://marabouparken.se/wp-content/uploads/2016/12/Textila-Undertexter_Maraboparken-2016.pdf)
2. <http://www.thefader.com/2015/04/14/jamie-xx-interview-in-colour>
3. <http://hildahellstrom.se/healed-fractures-2/>
4. <http://hildahellstrom.se/iceberg-diptyque-2017/>

